

Joana Amador: “Ensenyem a fer de pagès tal com ho sentim i ho pensem”

Directora de l'Escola Agrària de Manresa

AUTOR: ALBA GROS

Des de fa més de 20 anys l'Escola Agrària de Manresa ensenya agricultura ecològica a pagesos i pageses a través d'un cicle formatiu de cultius extensius i de cursos de formació contínua. Per allí hi han passat pioners de Catalunya i d'arreu de l'Estat espanyol i encara és un centre neuràlgic que atrau els millors experts i també un munt de gent: el 2009 un miler de persones va assistir a alguna de les seves activitats. Aquest gener ha guanyat el premi Solar i ha fet un pas més incorporant un curs d'emprenedoria.

Des de fa uns anys l'oferta formativa en producció ecològica arriba de la mà de força entitats i centres educatius. Malgrat tot, el Centre de Capacitació Agrària de Manresa –que tothom coneix com l'Escola Agrària de Manresa– continua sent un referent a tot Catalunya. Què ofereix que no tinguin les altres?

Ser la primera –i durant anys l'única– escola a Catalunya i a l'Estat que ofería cursos en producció ecològica ha fet que acumuléssim experiència i bagatge. Per aquí han passat a formar-se pioners d'arreu de la península que ara també són experts formadors. El reconeixement de la nostra escola com a pionera fa que gent de prestigi accepti donar ponències amb els recursos que els podem oferir. Tenim experts que venen de França o Itàlia per compartir els seus coneixements només durant quatre hores, però és molt important per a nosaltres perquè ens permet estar a l'avantguarda i oferir a l'alumnat la qualitat d'aquests ponents i els aspectes més actuals.

Aquest any heu començat un curs d'emprenedoria en producció agrària ecològica. És un format novedós i pots ser molta gent encara no sap què és. Ens ho expliqueu?

Els cursos d'emprenedoria formen part d'una oferta formativa especialitzada del DAR¹ per als professionals de diferents sectors agroramaders. Fins ara se n'han començat de fructicultura, viticultura, porcicultura i algun altre. Aquest tipus de curs sempre inclouen temes de gestió i d'habilitats personals: parlar en públic, resolució de conflictes, negociacions, assertivitat, per exemple, que són aspectes que ajuden molt a l'hora de tirar endavant un negoci. Personalment penso que aplicar aquest format tant costós a la producció ecològica demostra que el DAR aposta per aquest sector.

Tenim gaire emprenedors/es en producció ecològica?

Sí que hem tingut molta demanda, però són 300 hores repartides en dos anys i per tant es tracta d'un compromís a mig termini que fa que la

gent s'ho pensi bé abans de prendre'l. En el nostre curs, l'alumnat –18 persones– assisteix a un dia de classe a la setmana i sempre deixem la darrera setmana del mes lliure. A més, s'han decidit períodes de descans segons les necessitats de feina del grup. És un punt de trobada de pagesos i pageses de diferents punts de Catalunya i de diferents subsectors productius. A l'Escola ens ha permès conèixer més productors, adonar-nos que el sector ha crescut molt, retroalimentar-nos i ajudar-nos a marcar un full de ruta perquè detectes les necessitats formatives que hi ha.

“Els productors ecològics són persones inquietes, amb il·lusió”

I què demanda el sector? Quines inquietuds té?

En el cas concret de les persones que estan fent la formació en emprenedoria en producció ecològica són professionals que ja estan produint i volen aprendre a col·locar bé el seu producte, aprendre a valorar si els surt a compte l'activitat o una producció concreta i conèixer possibilitats i maneres per associar-se. Per això aquest primer any estem tractant el tema de la comercialització i de cara el segon any abordarem l'àmbit tècnic-productiu. Des d'una perspectiva més general, els productors ecològics es queixen com els productors convencionals, però personalment penso que són persones inquietes, amb il·lusió, que busquen fórmules per sortir de la crisi creant canals de comercialització novedosos com són les cistelles, la venda directa en mercats, el treball en xarxa... És un sector que s'està organitzant per necessitat, que té creativitat i que com que ja ha viscut en la dificultat, està avesat a buscar-se la vida i té confiança en el futur. D'aquest esperit, l'Escola també se'n contagia.

1. Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural de la Generalitat de Catalunya.

01. La directora de l'Escola Agrària a l'hivernacle de la finca demostrativa de Can Poc Oli.

El setembre vinent estrenareu el cicle formatiu de grau mig en agroecologia, una especialitat que fins ara no estava reconeguda. Haureu d'adaptar el currículum escolar que feu actualment?

El Reial Decret que defineix aquest cicle formatiu marca el currículum que han de seguir totes les escoles que l'ofereixin. El currículum defineix el perfil que tindrà l'alumne quan acabi i que podríem resumir en el que ha de saber, el que ha de saber fer i com ha de saber estar per desenvolupar la seva professió; és a dir, les habilitats i les actituds que haurà assumit, com per exemple la responsabilitat o el compromís. Des de cada comunitat autònoma s'adapta aquest currículum i ara estem treballant en aquest procés d'adaptació. A Catalunya hi haurà una part comuna a altres cicles formatius agraris que permetrà que conceptes de producció ecològica entrin també en altres especialitats, com per exemple, la de jardineria.

Però tot això no ens fa canviar l'enfocament de la nostra formació reglada perquè ja és el que estem fent encara que fins ara no hi hagués un títol reconegut. Afortunadament tot el professorat fa pinya i ho té molt clar. Ensenyem a fer de pagès tal com ho sentim i hoensem. Això fa que, per exemple, quan parles de mecànica ja pensis en el desherbatge, que és vital en producció ecològica. El nou cicle formatiu permetrà molta flexibilitat en els estudis perquè qualsevol professional podrà matricular-se i cursar un mòdul o una unitat formativa concreta i sortir amb un certificat que acrediti aquests coneixements.

Tothom qui surt de l'Escola acaba treballant a pagès?

Depèn del perfil de l'alumne. Els fills de pagesos poden ampliar l'explotació i certament aporten un aire diferent plantejant produccions més sostenibles o a vegades obrint línies noves en ecològic. En canvi, els alumnes que no tenen terra i no venen de famílies pageses ho tenen més complicat per accedir a una finca. Alguns s'han quedat assalariats en empreses on han fet les pràctiques o en d'altres perquè per als pagesos que fan producció ecològica també els és difícil trobar gent formada en aquest camp. Muntar una explotació des de zero és el més difícil. Hi ha gent que realment en té ganes i se'n sortiria però al final desisteix.

Aquest hivern l'Escola Agrària de Manresa ha guanyat el premi Solar 2009 per la seva tasca educativa en energies renovables. Com s'explica que un centre de formació agrària s'hagi especialitzat en aquest camp?

Fa més de 20 anys la direcció i el professorat de l'Escola va decidir que s'especialitzaria en dos àmbits referents a la sostenibilitat ambiental: la producció ecològica i les energies renovables. El premi és un reconeixement a aquesta trajectòria.

Des de fa un parell d'anys el DAR va decidir no assumir en solitari l'oferta formativa de l'Escola en energies renovables. Com heu trobat una sortida que permetés mantenir el vincle amb aquesta especialització?

El Servei de Formació Agrària del DAR va decidir que des de l'Escola assumiríem la formació en eficiència energètica i energies renovables adaptades al sector agroromader. L'oferta per a professionals instal·ladors ara corre a càrrec de l'Ajuntament de Manresa i el CEPROM (Fundació per a la Formació i l'Estudi Paco Puerto), amb qui hem signat un conveni de col·laboració.

El Pla d'Acció preveia destinar 20.000 euros el 2009 i 70.000 euros el 2010 per adequar la finca de Can Poc Oli de l'Escola com a finca demostrativa model. Què heu pogut fer amb aquests diners?

Aquest 2010 farem dues inversions molt importants. D'una banda, el muntatge d'una estació meteorològica que ens permetrà obtenir registres locals per després fer previsions de tractaments preventius de malalties fúngiques a través de programes de simulació. Ara els avisos ens arriben del Penedès i és evident que aquesta instal·lació anirà molt bé per a tota la comarca. D'altra banda, podrem invertir 19.000 euros per fer un itinerari per tota la finca amb panells que expliquin conceptes bàsics de la producció ecològica i mostrin com es concreten i s'apliquen a Can Poc Oli.

Pel que fa al 2009, vam instal·lar una cambra de fred per a la conservació de llavors de varietats locals que cultivem a la finca en col·laboració amb el projecte Esporus de l'associació L'Era, Espai de Recursos Agroecològics.

Entre l'associació L'Era i l'Escola hi ha tanta relació que a vegades la gent s'hi fa un embolic.

L'Escola és un centre educatiu que forma part de la xarxa d'escoles agràries del DAR. L'Era és una associació sense ànim de lucre i no governamental que va sorgir fa 10 anys amb el nom d'Amics de l'Escola Agrària de Manresa per arribar on no podia arribar el centre educatiu, com per exemple l'edició d'*Agrocultura*, els cursos per a col·lectius no professionals, la recerca i conservació de varietats locals i la sensibilització. Les dues entitats es nodreixen mútuament de contactes, idees i projectes comuns.

Què li desitges a l'Escola en els propers cinc/deu anys?

Continuar caminant com ara, amb un equip cohesionat, amb il·lusió, enriquint-nos amb noves relacions, mantenint la vocació de servei al sector agrari i de la producció agrària ecològica, amb confiança en la capacitat d'adaptació que hem tingut per poder donar resposta a les necessitats d'aquest sector creixent. ■